

פיצויים באפלה

עם המהפכות הפנסיוניות גם כספי הפיצויים ומענקי הפרישה עוברים טלטלה שתפגע ביכולת הנזילות שלהם. **כלכליסט** בודק מהם האיומים המרכזיים על כספי הפיצויים וכיצד יכולים העובדים להתמודד איתם

רות רגב

תיקון 3 לחוק קופת הגמל, שנכנס לתוקף בינואר 2008, הפך את הקופות מהדניות לקצי בתיות ובעיקר ערער

את ביטחונם של העובדים בכל הנוגע למעמדם של כספי הפיצויים ומעניק הפרישה שלהם. הדבר נכון בייחוד לאלה שעזבו את מקום עבודתם מאז ינואר ועד היום ולא להעומדים לפני פרישה בקרוב.

בעקבות כניסתו לתוקף של תיקון 3, הפסיקה רשות המסים את הנפיקת האישורים לרצף זכויות פיצויים, והודישה אותם רק לאחרונה. אישורים אלה מאפשרים לדחות את תשלום המס, ולהותיר כספים אלה בקופות כהגויים עבור עובדים שעזבו מקום עבודה אחד ועברו לאחר. אולם במקביל הורה משרד האוצר לקופות הגמל לא להמשיך לאפשר לעובדים אשר עזבו את מקום עבודתם להשאיר את כספי הפיצויים בקופות לאחר ניכוי המס, ככספים נזילים. האוצר אף מבקש לעיך רוח תיקונים משלימים לתיקון 3 בדרך קי המס המערערים על חופש הפעולה והבחירה של העובדים בנוגע לכספי הפיצויים שלהם. "כלכליסט" סוקר את האיומים המרכזיים על כספי הפיצויים של העובדים בעקבות הפיכת קופות הגמל לקצבתיות.

עד כניסתו של תיקון 3, בעת עזיבת עבודה או פרישה עמדו לפני העובדים שלוש אפשרויות עיקריות: לשלם מס ולמשוך את כספי הפיצויים מה-

קופה במזומן, לשלם מס ולהשאיר את כספי הפיצויים ככספים נזילים בקופה, שאותם יוכלו למשוך בכל עת שיבחרו, או לבקש אישור מרשות המסים לרצף זכויות פיצויים. בכך ניתנה להם האפשרות המס על כל כספי הפיצויים ומענקי הפרישה לשנים שבהן הכנסתם פחותה באופן ניכר, ומכאן גם החיוב במס.

בין הפטיש לסדן

תיקון 3, שהגיש את רגל הקצבה, ביטל את מעמדן של הקופות כקופות גמל אישיות לפיצויים, ולכן אי אפשר

תקן 3, שהגיש את רגל הקצבה, ביטל את מעמדן של הקופות כקופות גמל אישיות לפיצויים, ולכן אי אפשר

שהחליפו את מקום עבודתם מאז תחילת השנה ובעיקר אלו שנאלצו לפרוש פרישה מוקדמת. מדובר בעיקר בספק טורים כמו כוחות הביטחון וצה"ל וגם בענף החייטק, ששם מבצעי "פרישה מרצון" נפוצים בקרב עובדים בני גיל פלוס – שלהם יותר מעשור עד לגיל הפרישה הקבוע בחוק. "תוחלת החיים מתארכת בעוד תקופת העבודה מתקצרת", אומר רו"ח אמיר גבאי, מנכ"ל B4 יועצי פרישה. "בגדול, יש לעובד 30 שנה לעבוד ור"ח 30 שנה לחיות מכספי הפנסיה. כספי הפיצויים ומענקי הפרישה הם בעצם פיצוי על שנים שלא עובדים בהן, והגבלתם בדרך של מיסוי

החליפו את מקום עבודתם מאז תחילת השנה ובעיקר אלו שנאלצו לפרוש פרישה מוקדמת. מדובר בעיקר בספק טורים כמו כוחות הביטחון וצה"ל וגם בענף החייטק, ששם מבצעי "פרישה מרצון" נפוצים בקרב עובדים בני גיל פלוס – שלהם יותר מעשור עד לגיל הפרישה הקבוע בחוק. "תוחלת החיים מתארכת בעוד תקופת העבודה מתקצרת", אומר רו"ח אמיר גבאי, מנכ"ל B4 יועצי פרישה. "בגדול, יש לעובד 30 שנה לעבוד ור"ח 30 שנה לחיות מכספי הפנסיה. כספי הפיצויים ומענקי הפרישה הם בעצם פיצוי על שנים שלא עובדים בהן, והגבלתם בדרך של מיסוי

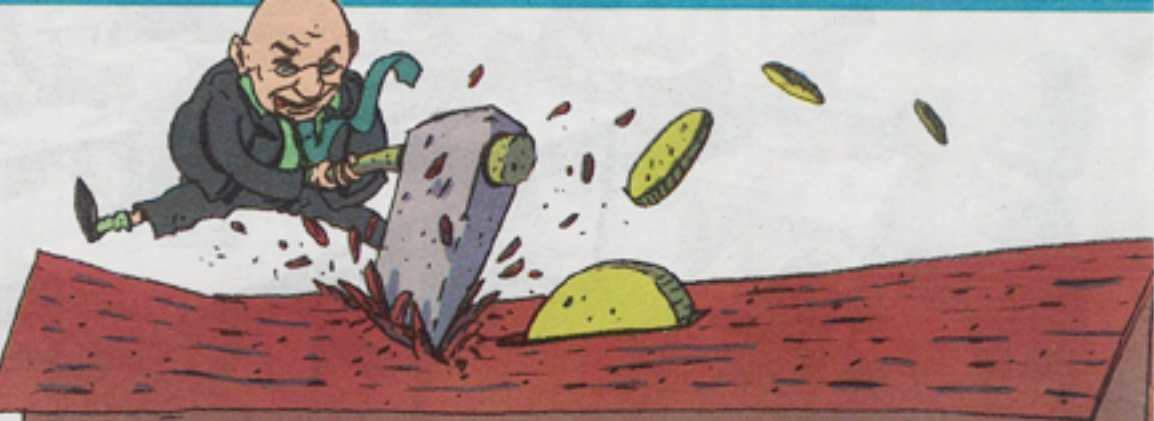
יתר פוגע ביעודם". החשש למעמדם הנזיל של כספי הפיצויים עלה לראשונה כאשר האוצר פנה למנהלי קופות הגמל באפריל 2008 בהנחיה כי אם עובד מבקש, במועד עזיבת מקום העבודה, להעביר את כספי הפיצויים הנזילים לאחר ניכוי המס לחשבון עמית עצמאי באותה הקרפה, תיחשב העברה כזו בעצם להפקדה חדשה. לפיכך את אותם כספי פיצויים הפיטורים ה"נזילים" שעליהם כבר שולם המס יוכל העובד למשוך בעתיד, את הלקם או כולם, רק כקצבה.

הנחיה זו יצאה אף על פי שתיקון 3 קבע, בין היתר, כי את כספי פיצויים הפיטורים נוכל למשוך בכסום הדיפנסיבי גם בעתיד. גם תיקון נוסף לתקנות מס הכנסה, שהתקבל בכנסת לאדר ינואר השנה, קבע כי עובד עדיין רשאי, בין היתר, להשאיר את הפיצויים המגיעים לו באותו החשבון בקופה, ולמשוך סכום מים אלו בכל עת שיבחר ללא אפשרות להפקיד לחשבון סכומים נוספים או להעביר את כל סכום הפיצויים המגויים עים לו לחשבון עמית עצמאי בקופה. נכון לעכשיו, לאור הנחיות האוצר, אם עובד לא משך מהקופה את כספי הפיצויים מיד עם פרישתו או עם המעבר למקום עבודה אחר, ייחשבו כספים אלו באופן מעשי כאילו הופקדו מחדש בקופה, ולכן יוכל לקבלם רק בגיל פרישה על פי החוק, וגם אז רק כקצבה ולא כסכום הוני.

"באופן מעשי, נוצר מצב שבו העו"ב עשוי לשלם מס פעמיים, פעם אחת שילם מס על כספי פיצויים הפיטורים בעת שעזב את מקום עבודתו, ופעם שנייה הוא עשוי לשלם מס על אותם הכספים כאשר יקבל אותם כקצבה חודשית", אומר רו"ח גבאי. "לחלופין, אם ימשוך את הכספים בעת עזיבת מקום העבודה, העובד צפוי לא רק לשלם את גובה המס המרבי אלא גם לפגוע בזכויותיו, כגון תשואה מובטת על אותם הכספים במסגרת פולי"סות ביטוח מנהלים ותיקות, וכן לדלל את החיסכון הפנסיוני שלו, וזאת על אף כוונת האוצר לעודד את החיסכון לפנסיה".

גם מצבם של עובדים שיהליטו לא

להעביר הנחיות לקופת הגמל שלהם ולהמתין "על הגדר" למועד לא ידוע, לרגע שבו רשות המסים תשלם את תרגום המהפכה הפנסיונית לשפת המס והאוצר ייצא בהבהרות והנחיות חדשות – עשוי להיות לא טוב. לדברי רו"ח גבאי, "זה עלול לעלות להם במיטו יתר על הרווחים שסבי פי הפיצויים יכולים לצבור, כלומר תשלום מס בגובה שיעור המס השני לי שלהם במקום שיעור מס רווח הון בלבד. בכל מקרה הם יאלצו למצוא מקור חלופי להכנסה חודשית שוטפת כל עוד אין ביכולתם להשתמש בכספי הפיצויים ובמענקי הפרישה, שנועדו מלכתחילה לפצות על תקופות של היעדר הכנסה או הפחתה בגובהה". במקביל לחידוש הנפקת אישורים לרצף זכויות פיצויים החלה רשות המסים בגיבוש תיקוני מס לאור



מה כדאי לעשות בכספי הפיצויים ובמענקי הפרישה?

לערער	להשאיר את הכספים	להמתין	למשוך את הכספים	מי
עובד שהחליף מקום עבודה וקיבל פיצויים ומענק פרישה מעל לתקרה שנקבעה	עובד שמחליף את מקום עבודתו	עובד שעזב את מקום עבודתו במהלך חודש ינואר 2008	עובד לפני פרישה מוקדמת בגיל 55	מי
בוצע רצף זכויות פיצויים ונוכה מס מהכספים שמעל לתקרה שנקבעה	לבצע רצף זכויות פיצויים ברשות המסים	השאיר הכספים בקופת הגמל לאחר ניכוי מס הנחשב "להפקדה חדשה"	אינו מתכוון להמשיך לעבוד וחשכוונתיו דלים	באילו תנאים
התקרה שנקבעה היא תזכיר חוק בלבד ולא עברה חקיקה	דחיית התחשבות עם רשויות המס למועד שבו ההכנסה מעבודה יורדת, חוסכת במס	כדאי להמתין להבהרות מהאוצר וניתן "להתחרט" עד 13 בדצמבר 2008 ולמשוך את הכספים במזומן	נעת ניתן למשוך כספי פיצויים במזומן ובעתיד המשיכה של כספים שייחשבו כהפקה חדשה תהיה רק כקצבה	למה

הטבלה נערכה בניסיון של רו"ח אמיר גבאי, ממחלקת למיסוי ומכס

אלף שקל. מעל סכום זה יואלץ העובד לשלם מס לפי שיעור המס השולי שלו כבר במועד החלפת מקום העבודה. לדעת רו"ח גבאי, קביעת תקרה לרצף זכויות פיצויים צפויה לתמרץ מעסיקים ועובדים "לצבוע" כספים שניתנים לעובדים בכירים כתמורה על הגבלת עיסוק, איתחורות, שמירת סודיות וכדומה, במקום כספי פיצויים ומענקי פרישה, כדי שסכומים אלה ימוסו בשיעור מס רווח הון בלבד. רו"ח גבאי גם מציין כי לפי התיקון הנובע לפקודת מס הכנסה לעניין רצף זכויות פיצויים, רשות המסים לא תאפשר לבצע פעמיים פרישת מס קדימה. זאת בנוגע לכספי הפיצויים ולמענקי הפרישה שמעבר לתקרה שנקבעה ומאותה תקופת עבודה, ולכן גם קביעה זו תביא למיטו יתר.

ruth.regev@calcalist.co.il